

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 11. ledna 2024¹

Věc C-632/22

**AB Volvo
proti
Transsaqui SL,
za účasti:
Ministerio Fiscal**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Kartelová dohoda o nákladních vozidlech – Žaloba na náhradu škody – Doručení návrhu na zahájení řízení dceřiné společnosti žalované – Nařízení (ES) č. 1393/2007“

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko), dává Soudnímu dvoru možnost vyjasnit oblast působnosti nařízení (ES) č. 1393/2007² v situaci, kdy žalobce hodlá doručit návrh na zahájení řízení proti společnosti, kterou chce žalovat o náhradu škody, její dceřiné společnosti.

2. Klíčovou otázkou je, zda s ohledem na rozsudek Soudního dvora ve věci Sumal³, v němž Soudní dvůr konstatoval, že v rámci kartelové dohody v oblasti nákladních automobilů, která byla sankcionována Evropskou komisí, může být soukromoprávní vymáhání zaměřeno na mateřskou společnost i na její dceřiné společnosti, mohou být návrhy na zahájení řízení proti mateřské společnosti doručeny její dceřiné společnosti.

¹ – Původní jazyk: angličtina

² – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 (Úř. věst. 2007, L 324, s. 79).

³ – Viz rozsudek ze dne 6. října 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800) (dále jen „rozsudek ve věci Sumal“).

Právní rámec

Unijní právo

3. Článek 1 nařízení č. 1393/2007, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se použije na občanské a obchodní věci, kdy musí být soudní nebo mimosoudní písemnost zaslána z jednoho členského státu do druhého za účelem doručení v druhém členském státě. Nevztahuje se zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání nebo opomenutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*).“

Španělské právo

4. Článek 24 španělské ústavy má následující znění:

„1. Každý má právo na účinnou soudní ochranu při výkonu svých práv a ochraně oprávněných zájmů, přičemž mu v žádném případě nesmí být odepřeno právo na obhajobu.

2. Každý má také právo na zákonného soudce, na obhajobu a na přístup k obhájci, být informován o obvinění, které je proti němu vzneseno, na veřejné projednání věci bez zbytečných průtahů a s veškerými zárukami, na využití důkazních prostředků potřebných na svoji obhajobu, nebýt nucen vypovídat proti sobě, nebýt nucen k doznání viny a na presumpci nevin.

5. Článek 155 Ley 1/2000, de Enjuiciamiento Civil (zákon č. 1/2000, občanský soudní řád) ze dne 7. ledna 2000⁴ ve znění použitelném na spor v původním řízení, nadepsaný „Oznamování stranám, které ještě nejsou účastníky řízení nebo nejsou zastoupeny právním zástupcem. Adresa.“, stanoví:

„1. Nejsou-li strany zastoupeny právním zástupcem nebo jde-li o doručení návrhu na zahájení řízení nebo předvolání žalovaného, oznámení se doručí na adresu stran sporu.

[...]

3. Pro účely oznámení se může jednat o adresu, která je uvedena v obecním registru nebo která je úředně evidována pro jiné účely, jakož i o adresu, která je uvedena v úředním rejstříku nebo v publikacích profesních sdružení, a to v případě podniků a jiných subjektů nebo osob vykonávajících povolání, v souvislosti s nímž jsou povinny být členy profesního sdružení. Jako adresu lze pro tyto účely označit i místo výkonu jiné než dočasné podnikatelské nebo zaměstnanecké činnosti.

[...]

Je-li žalována právnická osoba, lze jako adresu pro doručování uvést i bydliště každého, kdo vystupuje jako jednatel, ředitel nebo prokurista obchodní společnosti nebo předseda, člen nebo vedoucí představitel výboru jakéhokoli sdružení zapsaného v úředním rejstříku.“

⁴ – BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, s. 575.

Skutkový stav v původním řízení, původní řízení a předběžné otázky

6. V průběhu roku 2008 společnost Transsaqui SL zakoupila dva nákladní automobily Volvo.

7. Dne 19. července 2016 přijala Komise rozhodnutí v řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992⁵ (věc AT.39824 – Nákladní vozidla) (zveřejněno v dokumentu C(2016) 4673) (dále jen „rozhodnutí Komise ze dne 19. července 2016“)⁶. Společnost AB Volvo byla jedním z adresátů tohoto rozhodnutí. Komise v něm konstatovala, že řada výrobců nákladních vozidel, včetně společnosti Volvo, se účastnila kartelové dohody, která měla podobu jediného a trvajících porušování článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP. Bylo zjištěno, že adresáti rozhodnutí se účastnili koluzní dohody nebo za ni nesli odpovědnost. Součástí koluzních ujednání byly dohody nebo jednání ve vzájemné shodě týkající se stanovování cen a zvyšování cen brutto, jejichž cílem bylo sjednotit tyto ceny v Evropském hospodářském prostoru (EHP), jakož i sjednání kalendáře a přenesení nákladů na zavedení technologií na regulace emisí požadovaných podle norem EURO 3 až 6. Pokud jde o společnost Volvo, trvání protiprávního jednání bylo prokázáno pro období od 17. ledna 1997 do 18. ledna 2011.

8. Dne 12. července 2018 podala společnost Transsaqui u Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii, Španělsko), žalobu proti společnosti Volvo, kterou se domáhala náhrady škody vzniklé v důsledku cenového navýšení plynoucího z kartelové dohody o nákladních vozidlech uvedené v rozhodnutí Komise ze dne 19. července 2016. Požadovaná částka, odpovídající tomuto navýšení činila 24 420,69 eura. Jako právní základ své žaloby Transsaqui uvedla články 72 a 76 Ley 15/2007 de Defensa de la Competencia (zákon 15/2007 o ochraně hospodářské soutěže) ze dne 3. července 2007⁷, rozhodnutí Komise ze dne 19. července 2016 a směrnici 2014/104/EU⁸.

9. Ačkoliv se sídlo společnosti Volvo nachází v Göteborgu (Švédsko), pro účely doručení předvolání k podání vyjádření k žalobě uvedla Transsaqui jako adresu společnosti Volvo sídlo její dceřiné společnosti ve Španělsku, Volvo Group España, SAU, které se nachází v Madridu (Španělsko).

10. Po prohlášení o přípustnosti žaloby u Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii) byla kopie žaloby a k ní přiložených písemností zaslána doporučeně do sídla společnosti Volvo Group España v Madridu. Poštovní zásilka byla však odmítnuta s ručně psanou poznámkou uvádějící sídlo společnosti Volvo ve Švédsku. S ohledem na to Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii) předvolal společnost Transsaqui na jednání, aby se mohla v tomto ohledu vyjádřit. Transsaqui uvedla, že jednání společnosti Volvo Group España, která odmítla převzít předvolání k podání vyjádření k žalobě proti společnosti Volvo, nebylo ničím jiným než jednáním ve zlé víře s cílem zdržet řízení, a to vzhledem ke skutečnosti, že Volvo vlastní 100% podíl na základním kapitálu společnosti Volvo Group España, takže obě společnosti představovaly podle práva hospodářské soutěže jediný podnik.

⁵ – Úř. věst. 1994, L 1, s. 3.

⁶ – Shrnutí tohoto rozhodnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 6. dubna 2017 (Úř. věst. 2017, C 108, s. 6).

⁷ – BOE č. 159 ze dne 4. července 2007, s. 12946.

⁸ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případech porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1).

11. Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii) usnesením ze dne 22. května 2019 nařídil, aby bylo doručování žalované společnosti Volvo prováděno na adresu sídla její dceřiné společnosti Volvo Group España, a to v souladu se „zásadou jednoty podniků“. Za tímto účelem zaslal žádost o soudní spolupráci madridskému soudu. Dne 5. září 2019 byl prostřednictvím madridského soudu učiněn pokus o doručení na výše uvedené sídlo, ale právník, který se představil jako „právní zástupce společnosti Volvo Group España“, to odmítl s tím, že doručení mělo být provedeno do sídla společnosti Volvo ve Švédsku. Druhý pokus madridského soudu o doručení v sídle podnikání dceřiné společnosti v Madridu byl úspěšný. Převzala ho osoba, která se představila jako pracovník právního oddělení.

12. Vzhledem k tomu, že Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii) považoval doručení za řádně provedené a společnost Volvo, které byly doručeny písemnosti, se ve stanovené lhůtě k řízení nedostavila, byla prohlášena za nepřítomnou a v řízení bylo pokračováno. Byl učiněn pokus oznámit společnosti Volvo příslušné usnesení na adresu její dceřiné společnosti Volvo Group España, ta však toto oznámení opět odmítla z důvodu, že se nejedná o správnou adresu. Dne 26. února 2020 vydal Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii) rozsudek, kterým vyhověl žalobě společnosti Transsaqui a uložil společnosti Volvo zaplatit náhradu škody ve výši 24 420,69 eura navýšenou o zákonné úroky a nahradit náklady řízení.

13. Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii) oznámil tento rozsudek společnosti Volvo doporučeným dopisem na adresu sídla dceřiné společnosti v Madridu, který převzala osoba, jež byla přítomna a podepsala potvrzení o převzetí dne 10. března 2020. Poněvadž rozsudek nabyl právní moci, bylo provedeno vyčíslení nákladů řízení na základě příslušného návrhu společnosti Transsaqui. Soud jej oznámil společnosti Volvo na uvedenou adresu v Madridu určenou pro účely doručování a bylo podepsáno potvrzení o převzetí oznámení. Vzhledem k tomu, že žalovaná ve stanovené lhůtě náklady nezpochybnila, soud je schválil ve výši 8 310,64 eura a své rozhodnutí oznámil společnosti Volvo doporučeným dopisem zasláným na adresu sídla dceřiné společnosti v Madridu, přičemž bylo podepsáno příslušné potvrzení o převzetí. Na návrh společnosti Transsaqui byl proveden výkon rozhodnutí a nařízena exekuce na majetek společnosti Volvo, a to prostřednictvím exekučních příkazů, které byly doručeny na adresu dceřiné společnosti Volvo Group España v Madridu dne 17. března 2021.

14. V následných dopisech zasláných Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii) v reakci na každý pokus o soudní oznámení společnost Volvo Group España vysvětlila důvody, proč odmítla převzít písemnosti a oznámení adresovaná společnosti Volvo, a sice že ta měla sídlo ve Švédsku. Zaprvé zejména tvrdila, že ačkoli Volvo Group España a Volvo jsou součástí stejné skupiny podniků, obě mají vlastní právní subjektivitu a Volvo Group España nemá postavení správcovské společnosti vůči společnosti Volvo a není oprávněna přijímat doručované písemnosti jménem této společnosti; zadruhé podle španělských procesních pravidel musí být žalovanému doručováno předvolání do jeho sídla a různé španělské soudy v rámci sporů týkajících se kartelové dohody o nákladních vozidlech rozhodly, že doručováno má být do sídla žalované mateřské společnosti v jiném členském státě, a nikoli do sídla dceřiné společnosti ve Španělsku, bez ohledu na korporátní vazby; zatřetí v případech, kdy má žalovaná společnost sídlo v jiném členském státě Evropské unie, musí být doručení provedeno v souladu s nařízením (ES) č. 1393/2007, a začtvrté, že žalobce nemůže obcházet pravidla pro doručování předvolání tím, že použije jinou adresu než adresu žalovaného, neboť v opačném případě to představuje důvod pro přezkum vydaného rozsudku.

15. Dne 15. června 2021 podala společnost Volvo u Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) návrh na přezkum pravomocného rozsudku, který v nepřítomnosti žalované vydal Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (obchodní soud č. 1 ve Valencii) a kterým jí uložil zaplatit společnosti Transsaqui náhradu škody za porušení práva hospodářské soutěže. Společnost Volvo tvrdila, že svůj návrh podala v zákonné lhůtě tří měsíců od okamžiku, kdy se dozvěděla o důvodu pro přezkum, neboť o odsuzujícím rozsudku se „nepřímo dozvěděla“ v okamžiku oznámení rozhodnutí o výkonu rozsudku učiněného na adrese její dceřiné společnosti ve Španělsku dne 17. března 2021.

16. Předkládající soud se v zásadě zabývá tím, zda článek 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) ve spojení s článkem 101 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě bylo doručeno předvolání k jednání na adresu sídla dceřiné společnosti této společnosti.

17. Za těchto okolností se Tribunal supremo (Nejvyšší soud) usnesením ze dne 7. října 2022, které bylo Soudnímu dvoru doručeno dne 10. října 2022, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1. Může být článek 47 [Listiny] ve spojení s článkem 101 [SFEU], za okolností soudního sporu ohledně kartelové dohody týkající se nákladních vozidel, které jsou popsány v tomto předkládacím rozhodnutí, vykládán v tom smyslu, že předvolání mateřské společnosti, proti níž byla podána žaloba na náhradu škody způsobené dohodou omezující hospodářskou soutěž, se považuje za řádně provedené, pokud došlo k doručení (nebo k pokusu o doručení) v místě sídla dceřiné společnosti usazené ve státě, v němž probíhá soudní řízení, a mateřská společnost se sídlem v jiném členském státě se k řízení nedostavila a zůstala nepřítomná?
2. V případě kladné odpovědi na výše uvedenou otázku, je tento výklad článku 47 Listiny slučitelný s článkem 53 Listiny, a to s ohledem na judikaturu Tribunal Constitucional (Ústavní soud, Španělsko) týkající se předvolávání mateřských společností se sídlem v jiném členském státě ve sporech týkajících se kartelové dohody o nákladních vozidlech?“

18. Písemné vyjádření předložila společnost Volvo, společnost Transsaqui, česká a španělská vláda a Komise. Volvo, Transsaqui, španělská vláda a Komise se zúčastnily jednání, které se konalo dne 18. října 2023.

Analýza

První otázka

19. První otázkou se předkládající soud v podstatě snaží zjistit, zda článek 101 SFEU a článek 47 Listiny umožňují, aby právní písemnosti určené společnosti usazené v jednom členském státě byly platně doručeny předáním její dceřiné společnosti v jiném členském státě.

Úvodní poznámky

20. Na základě informací obsažených v předkládacím rozhodnutí spadá věc projednávaná před vnitrostátním soudem do oblasti působnosti nařízení č. 1215/2012⁹. Podle tohoto nařízení mohou být osoby, které mají bydliště v některém členském státě, v zásadě žalovány u soudů tohoto členského státu¹⁰. Mohou být však žalovány u soudů jiného členského státu, mimo jiné ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti. V těchto případech mohou být osoby, které mají bydliště v členském státě, žalovány v jiném členském státě u soudu místa, kde došlo ke škodné události¹¹.

21. Společnost Transsaqui má sídlo ve Španělsku. Nákladní automobily byly pořízeny ve Španělsku, kde došlo ke vzniku škody. V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora z toho vyplývá, že španělské soudy jsou podle čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 příslušné k projednání žaloby týkající se mimosmluvní odpovědnosti podané proti společnosti usazené ve Švédsku, pokud ke škodné události došlo v místě, kde mají příslušnost.

Nařízení č. 1393/2007

22. Zatímco se příslušnost španělských soudů mezi účastníky původního řízení jeví jako nesporná, neshodují se v tom, zda návrh na zahájení řízení měl být ze Španělska doručen do Švédska podle ustanovení nařízení č. 1393/2007.

23. Společnost Volvo tvrdí, že doručení návrhu na zahájení řízení mělo být provedeno v souladu s tímto nařízením a že společnost Transsaqui se nemůže vyhnout ustanovením upravujícím toto doručení tím, že použije jiné adresy, které se společností Volvo nesouvisejí. Transsaqui tvrdí, že společnost Volvo nejedná v řízení v dobré víře a že Volvo a její španělská dceřiná společnost tvoří ve smyslu práva hospodářské soutěže jediný podnik, ačkoli mají samostatnou právní subjektivitu, a nakonec že by nemohla podat žalobu, pokud by byla povinna uhradit náklady překlady do švédštiny.

24. V tomto sporu je třeba před posouzením obou ustanovení, na něž se vnitrostátní soud výslovně odvolává v první otázce¹², určit, zda ustanovení nařízení č. 1393/2007 mají na projednávanou věc vliv.

– Oblast působnosti

25. Řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje určitý stupeň regulace a harmonizace v oblasti mezinárodního občanskoprávního řízení, a proto unijní normotvůrce¹³ postupně vytvořil rámec, který upravuje koordinaci občanskoprávního řízení mezi členskými státy¹⁴, jakož i justiční spolupráci. Do této druhé kategorie spadá zaslání písemností za účelem jejich doručení mezi

⁹ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 351, 2012, s. 1).

¹⁰ – Viz čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.

¹¹ – Viz čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1215/2012.

¹² – Tedy článek 47 Listiny a článek 101 SFEU.

¹³ – Od vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost dne 1. května 1999.

¹⁴ – Viz nařízení č. 1215/2012 a nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1).

členskými státy. Za tímto účelem¹⁵ zakotvuje nařízení č. 1393/2007 příslušný mechanismus doručování soudních a mimosoudních písemností v občanských a obchodních věcech mezi členskými státy.

26. Podle nařízení č. 1393/2007 existují dva hlavní způsoby doručování soudních písemností: i) přímé doručení, což znamená, že navrhuující strana může doručit písemnost přímo adresátovi prostřednictvím oprávněných osob v členském státě, kde doručení probíhá, a ii) zaslání prostřednictvím příslušných orgánů, kdy navrhuující strana může zaslat písemnost příslušným orgánům v členském státě, kde se má doručení provést. Příslušné orgány poté doručí písemnost adresátovi v souladu s vnitrostátním právem daného členského státu.

27. Nařízení č. 1393/2007 je chápáno především jako úprava *způsobu* zasílání písemností k doručení.

28. Otázka, *zda* a *kdy* jsou písemnosti zasílány k doručení, je bezpochyby složitější. Článek 1 odst. 1 nařízení č. 1393/2007 stanoví, že se použije „na občanské a obchodní věci, kdy *musí být* soudní nebo mimosoudní písemnost zaslána z jednoho členského státu do druhého za účelem doručení v druhém členském státě“¹⁶. To vyvolává otázku, co určuje, zda mají být písemnosti doručovány do zahraničí: samotné nařízení, nebo vnitrostátní právo?

29. Znění uvedeného čl. 1 odst. 1 by mohlo být chápáno tak, že působnost nařízení č. 1393/2007 je určena výlučně vnitrostátním právem¹⁷, což by znamenalo, že členské státy mají přednost při určování toho, zda a kdy jsou písemnosti zasílány k doručení.

30. Soudní dvůr dosud rozhodoval jinak.

31. V rozsudku ve věci Alder¹⁸ měl posoudit slučitelnost vnitrostátního procesního práva s unijním právem, kdy uvedené procesní právo stanovovalo, že soudní písemnosti adresované (z členského státu A) straně, jejíž bydliště nebo místo obvyklého pobytu se nachází v jiném členském státě (členský stát B), jsou založeny do spisu (který se nachází v členském státě A) a tím považovány za řádně doručené, pokud uvedená strana neustanovila zmocněnce pro doručování s bydlištěm v prvním členském státě (členský stát A), kde se koná řízení, s unijním právem.

32. V témže rozsudku¹⁹ Soudní dvůr odmítl argument, že určení oblasti působnosti nařízení č. 1393/2007 přísluší vnitrostátnímu procesnímu právu. Dospěl k závěru, že tomu brání čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1393/2007. Soudní dvůr to v podstatě vyvodil ze systematického výkladu bodů odůvodnění a ustanovení nařízení č. 1393/2007 ve spojení s argumentací *a contrario*: jelikož pouze čl. 1 odst. 2 nařízení²⁰ a bod 8 odůvodnění²¹ výslovně odkazují na situaci, kdy se nařízení nemá použít, nařízení se použije za všech ostatních okolností. Soudní dvůr se zejména výslovně ztotožnil se stanoviskem generálního advokáta Y. Bota²² a rozhodl, že kromě dvou výše uvedených

¹⁵ – K tomu viz v podstatě bod 2 odůvodnění nařízení č. 1393/2007.

¹⁶ – Viz čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1393/2007. Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

¹⁷ – V tomto smyslu viz například Sujecki, B., v Gebauer, M., Wiedmann, T., *Europäisches Zivilrecht*, 3. vydání, C. H. Beck, Mnichov, 2021, kapitola 38 (*Europäische Zustellungsverordnung*), body odůvodnění, bod 6.

¹⁸ – Viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012 (C-325/11, EU:C:2012:824) (dále jen „rozsudek ve věci Alder“).

¹⁹ – Viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Adler (C-325/11, EU:C:2012:824, bod 26).

²⁰ – Podle tohoto ustanovení se nařízení č. 1393/2007 nepoužije, pokud není známa adresa osoby, již má být písemnost doručena.

²¹ – Tento bod odůvodnění stanoví, že toto nařízení by se nemělo vztahovat na doručení písemnosti zplnomocněnému zástupci strany v členském státě, kde se koná řízení, a to bez ohledu na místo bydliště této strany.

²² – Viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci Alder (C-325/11, EU:C:2012:583, bod 49).

situací²³ „spadá doručení soudní písemnosti nezbytně do působnosti nařízení č. 1393/2007, pokud adresát písemnosti bydlí v zahraničí, a musí tedy být, jak stanoví jeho čl. 1 odst. 1, provedeno prostředky upravenými za tímto účelem samotným tímto nařízením“²⁴.

33. Zásadní je, že Soudní dvůr konstatoval, že „kdyby totiž bylo určení, v jakých případech nastává taková nezbytnost, ponecháno na vnitrostátním zákonodárci, bránilo by to jednotnému uplatňování nařízení č. 1393/2007, protože není vyloučeno, že členské státy by v tomto ohledu přijaly rozdílná řešení“²⁵.

34. Domnívám se, že výklad čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1393/2007 provedený Soudním dvorem je zcela v souladu s bezproblémovou spoluprací v občanských a obchodních věcech i se smyslem ustanovení o vnitřním trhu²⁶.

35. Lze tedy mít bezpečně za to, že existuje obecná zásada, na níž je založeno nařízení č. 1393/2007, podle níž písemnosti určené žalovanému, který je usazen v jiném členském státě, než ve kterém bylo řízení zahájeno, musí být bezpodmínečně doručeny v členském státě žalovaného. Tato zásada je navíc v souladu se smyslem celého systému unijního občanského práva procesního, v němž je ústředním pojmem „bydliště“.

36. Chtěl bych jen na okraj poznamenat, že tato zásada neznamená, že se toto nařízení vztahuje na všechny aspekty doručování soudních a mimosoudních písemností v přeshraničním kontextu. Jistě existují případy, kdy je na vnitrostátním právu, aby určilo některé specifické aspekty doručování²⁷. To však nic nemění na skutečnosti, že vnitrostátní právo nemůže určit odlišné situace, za nichž doručení písemnosti osobě usazené v jiném členském státě spadá do působnosti nařízení.

– *Důsledky pro projednávanou věc*

37. Pokud jde o projednávanou věc, výše uvedené úvahy znamenají, že se použijí ustanovení nařízení č. 1393/2007.

38. Je nesporné, že společnost Volvo má sídlo²⁸ v jiném členském státě (Švédsko), než ve kterém byla žalována (Španělsko). Kromě toho bylo zjištěno, že Volvo a její dceřiné společnosti představují různé právnické osoby. Volvo navíc neurčila svou dceřinou společnost jako svého zplnomocněného zástupce pro účely doručování soudních písemností ve Španělsku.

²³ – Tedy situace, kdy není známa adresa osoby, které má být písemnost doručena, a situace, kdy se písemnost doručuje zplnomocněnému zástupci strany v členském státě, kde se koná řízení.

²⁴ – Viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Alder (C-325/11, EU:C:2012:824, bod 25).

²⁵ – Viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Alder (C-325/11, EU:C:2012:824, bod 27).

²⁶ – Objevily se však části doktríny, které závěry Soudního dvora v rozsudku Alder kritizují. Viz například Cornette, F., „Cour de justice de l'Union européenne – 19 décembre 2012, Aff. C-325/11. Note de doctrine“, *Revue critique de droit international privé*, 102(3) 2013, s. 700–709, spec. s. 707, který z „mlčení“ nařízení k otázce, v jakých případech musí být doručované písemnosti předány zaslány do jiného členského státu, vyvozuje, že tento aspekt je na členských státech.

²⁷ – Samozřejmě nejsem schopen uvést všechny myslitelné příklady. Z tohoto důvodu se omezím na několik náhodně vybraných, nicméně ilustrativních otázek: kdo přesně musí písemnost podepsat, jak postupovat při doručování dětem nebo jakým způsobem se písemnosti v členském státě usazení doručují.

²⁸ – Vzhledem k tomu, že nařízení č. 1393/2007 neobsahuje žádný odkaz na pojem „bydliště“, je vhodné uplatňovat v tomto ohledu zásadu obsaženou v čl. 63 odst. 1. nařízení č. 1215/2012, podle které se v případě právnických osob rozumí „bydlištěm“ místo, kde mají sídlo, ústředí nebo hlavní provozovnu.

39. Z toho důvodu musí být předmětné soudní písemnosti doručeny v souladu s ustanoveními nařízení č. 1393/2007. Aby v tomto ohledu bylo zajištěno účinné a rychlé soudní řízení a řádný výkon spravedlnosti, stanoví nařízení č. 1393/2007 zásadu přímého zasílání soudních a mimosoudních písemností mezi subjekty určenými členskými státy.

40. Jak v tomto ohledu zdůraznila Komise, základním prvkem práva na spravedlivý proces je zásada, že osoba žalovaná v občanskoprávním řízení má právo na osobní doručení návrhu na zahájení řízení, a to v dostatečném časovém předstihu na to, aby se mohla připravit na jednání. Zde článek 28 nařízení č. 1215/2012 i článek 19 nařízení č. 1393/2007 zaručují práva žalovaných, kteří se nedostavili k soudu. V takové situaci musí předkládající soud přerušit řízení do doby, než bude prokázáno, že písemnost byla žalovanému doručena v souladu s nařízením č. 1393/2007.

41. Z toho vyplývá, že společnost se sídlem v jiném členském státě (Švédsko) je oprávněna nedostavit se k soudu, pokud byl návrh na zahájení řízení doručen v sídle její dceřiné společnosti usazené v jiném členském státě (Španělsko). Podobně nelze po dceřiné společnosti (se sídlem ve Španělsku) požadovat, aby přijala doručovaný návrh na zahájení řízení, který je určený její mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě (ve Švédsku).

Článek 101 SFEU a článek 47 Listiny

42. Dále budu zkoumat, zda článek 101 SFEU a článek 47 Listiny tento předběžný závěr nezpochybňují.

43. Společnost Volvo tvrdí, že žaloby na náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže plně spadají do objektivní působnosti nařízení č. 1393/2007 a že jeho použití na prostředky soudní nápravy ve věcech hospodářské soutěže obecně nebo na prostředky nápravy založené na rozhodnutí ze dne 19. července 2016 nelze vyloučit na základě článku 47 Listiny a článku 101 SFEU.

44. Česká vláda a Komise v podstatě sdílejí závěry tohoto posouzení.

45. Naproti tomu společnost Transsaqui z rozsudku ve věci Sumal vyvozuje, že pojem „hospodářská jednotka nebo podnik“, který je v něm formulován, je použitelný i v procesní oblasti, neboť Soudní dvůr v tomto rozsudku rozhodl, že dceřiná společnost může být žalována v rámci kartelové dohody.

46. S ohledem na tento rozsudek se Transsaqui domnívá, že vzhledem k tomu, že dceřiná společnost může být žalována a být společně a nerozdílně odpovědná se svou mateřskou společností za škodu způsobenou v rámci kartelové dohody, neboť tvoří jeden podnik, musí být možné, aby tato dceřiná společnost byla adresátem předvolání doručovaného tomuto podniku.

47. Uvedená společnost dodává, že v projednávané věci by z důvodu procesní ekonomie nemělo smysl doručovat předvolání ve Švédsku, když k právnímu jednání, které je základem celého řízení, a sice prodeji nákladních vozidel, došlo ve Španělsku.

48. Transsaqui má za to, že článek 47 Listiny ve spojení s článkem 101 SFEU může být vykládán v tom smyslu, že společnosti, která je žalovaná v řízení o náhradu škody způsobené kartelovou dohodou, je řádně doručeno předvolání k jednání, pokud byl návrh na zahájení řízení doručen na adresu její dceřiné společnosti, která má sídlo ve státě, ve kterém byla podána žaloba, a žalovaná společnost, která má sídlo v jiném členském státě, se k soudu nedostavila a zůstala nečinná.

49. V rozsudku ve věci Sumal Soudní dvůr rozhodl, že v rámci žaloby na náhradu škody, která vychází z porušení čl. 101 SFEU, které Komise konstatovala ve svém rozhodnutí, právní entita, která není v tomto rozhodnutí označena jako entita, která porušila právo hospodářské soutěže, může být přesto shledána odpovědnou na tomto základě z důvodu protiprávního jednání jiné právní entity, pokud jsou obě tyto osoby součástí téže hospodářské jednotky a tvoří podnik, který se dopustil protiprávního jednání ve smyslu uvedeného článku 101 SFEU²⁹. Soudní dvůr v této souvislosti poukázal na skutečnost, že určení subjektu, který je povinen nahradit škodu způsobenou porušením článku 101 SFEU, je přímo upraveno unijním právem³⁰ a že pojem „podnik“ ve smyslu článku 101 SFEU představuje autonomní pojem unijního práva³¹.

50. Domnívám se, že článek 101 SFEU a článek 47 Listiny nezpochybňují základní zásadu vyplývající z nařízení č. 1393/2007, podle níž musí být písemnosti určené žalovanému usazenému v jiném členském státě doručeny v tomto členském státě. Jinými slovy, ustanovení nařízení č. 1393/2007 nemohou, ani by neměla být v projednávané věci vyloučena. Jednoduše řečeno, v rozsudku ve věci Sumal není v tomto ohledu nic takového naznačeno.

51. Zaprvé, argumentace Soudního dvora ve věci Sumal je zaměřena výhradně na úvahy o hmotném právu. V těchto případech je běžné poskytnout určitou flexibilitu, aby se oběti protisoutěžního jednání mohly domáhat odpovídající nápravy. Pro jednotlivce je zásadní, aby věděl, na který subjekt se může obrátit s nárokem na náhradu škody. V této souvislosti pojem „ekonomická jednotka“ brání tomu, aby žalovaný například převedl kapitál z mateřské společnosti na dceřinou společnost a naopak. Tím, že se Soudní dvůr zaměřil na „stejnou hospodářskou jednotku“, sladil právní realitu s realitou ekonomickou. Naproti tomu, pokud jde o pravidla upravující způsoby doručování návrhů na zahájení řízení, je třeba se vyvarovat jakýchkoli nejasností. Jedná se ostatně o základní aspekt práva na obhajobu v občanskoprávním řízení.

52. Zadruhé, dodržení všech požadavků upravujících řádné doručení soudní písemnosti je citlivou otázkou, zejména pokud jde o procesní účinky spojené s doručováním. Například občanskoprávní řízení obvykle právně a formálně *probíhá*, jakmile je doručen návrh na zahájení řízení. Naopak nedoručení nebo vadné doručení může být důvodem pro odepření uznání³² nebo výkonu rozhodnutí³³. Obecně platí, že řádné doručení soudní písemnosti je věcí spravedlivosti řízení.

53. Zatřetí, zmírnění požadavků ustanovení nařízení č. 1393/2007 tím, že se umožní doručení písemnosti jiné (právní) osobě (v daném případě dceřiné společnosti), by v konečném důsledku mohlo vést k nedostatku vzájemné důvěry v justiční spolupráci. Vzájemná důvěra implikuje a vyžaduje předpoklad, že procesní požadavky – zejména ty, které vyplývají přímo z unijního práva (v daném případě nařízení č. 1393/2007) – byly při zahájení řízení dodrženy a splněny. Doplnění ustanovení tohoto nařízení výkladem článku 101 SFEU ve spojení s článkem 47 Listiny by podle mého názoru nesloužilo justiční spolupráci, ale představovalo by malý, avšak významný krok k jejímu faktickému konci.

54. Závěrem bych se chtěl věnovat otázce překladu písemností, která se objevila na jednání. Společnost Transsaqui tvrdila, že doručení písemnosti společnosti Volvo ve Švédsku – v souladu s nařízením č. 1393/2007 – by pro malý podnik, jako je Transsaqui, představovalo značné obtíže.

²⁹ – Viz rozsudek ze dne 6. října 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, bod 48 a citovaná judikatura).

³⁰ – Viz rozsudek ze dne 6. října 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, bod 34 a citovaná judikatura).

³¹ – Viz rozsudek ze dne 6. října 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, bod 38 a citovaná judikatura).

³² – Viz čl. 45 odst. 1 bod b) nařízení č. 1215/2012.

³³ – Viz článek 46 nařízení č. 1215/2012.

Konkrétně namítala, že Volvo nebude akceptovat přijímání písemností vyhotovených ve španělštině. Podle mého názoru je tato otázka čistě hypotetická z následujících důvodů. Zaprvé ve věci dotčené v původním řízení nedošlo ani k pokusu o doručení návrhu na zahájení řízení ve Švédsku podle nařízení. Zadruhé vnitrostátní soud nepokládá – ani implicitně – žádnou otázku týkající se výkladu nařízení. Za těchto okolností jsou jakékoli úvahy o tom, zda uplatnění nařízení mohlo ztížit přístup společnosti Transsaqui ke spravedlnosti v tomto konkrétním řízení, čistě hypotetické povahy. Konečně se domnívám, že tyto úvahy jsou nezávislé na hlavním právním problému, který je předmětem otázek předložených Soudnímu dvoru.

55. Závěrem mám za to, že v projednávané věci nevidím žádný prostor pro použití článku 101 SFEU a článku 47 Listiny.

Směrnice 2014/104

56. Jestliže článek 101 SFEU na projednávanou věc nedopadá, platí v důsledku toho totéž i pro ustanovení směrnice 2014/104, která je nižší právní síly.

57. Pro úplnost je nicméně třeba zdůraznit, že směrnice 2014/104 se nijak nezabývá otázkou předvolání nebo doručování soudních písemností. V souladu s tím bod 11 odůvodnění této směrnice, který je bezpochyby považován za právní tautologii, stanoví, že při neexistenci unijních právních předpisů se žaloby o náhradu škody řídí vnitrostátními pravidly a postupy členských států a tato pravidla a postupy musí být v souladu se zásadami efektivity a rovnocennosti.

58. Nicméně vzhledem k tomu, že na situaci v projednávané věci se vztahuje unijní procesní právo v podobě nařízení č. 1393/2007, není v tomto ohledu *žádný* prostor pro vnitrostátní procesní autonomii a zásady efektivity a rovnocennosti. Odkaz na vnitrostátní právo ve směrnici 2014/104 nesmí vést ke změně takových zásad stanovených unijním právem, jako je obecná zásada obsažená v nařízení č. 1393/2007, podle níž písemnosti určené žalovanému, který je usazen v jiném členském státě, než ve kterém bylo řízení zahájeno, musí být bezpodmínečně doručeny v členském státě žalovaného.

Závěrečné úvahy

59. Závěrem bych rád zdůraznil, že chápu, že Soudní dvůr si byl vědom problému, o který se jedná, již ve věci Sumal. Generální advokát G. Pitruzzella totiž ve svém stanovisku v uvedené věci, kterým se Soudní dvůr v podstatě řídil, výslovně připouští, že „přiznání práva tomuto poškozenému podat žalobu proti dceřiné společnosti se sídlem v jeho členském státě umožňuje vyhnout se praktickým komplikacím spojeným s podáním žaloby v zahraničí a výkonem případného rozsudku o uložení povinnosti“³⁴. Mohu pouze souhlasit s jeho stanoviskem. Zjednodušeně řečeno, žalobci mají na výběr, zda budou žalovat mateřskou společnost, její dceřinou společnost, nebo obě společnosti. Co se však týče procesního práva použitelného pro každé jednotlivé situace, *není* zde možnost výběru. Žalobce si nemůže volně vybírat v tom smyslu, že bude žalovat dceřinou společnost a návrh na zahájení řízení doručí mateřské společnosti a naopak. Podstata jednotlivých situací nemá na řízení žádný vliv.

³⁴ – Viz stanovisko generálního advokáta G. Pitruzzelly ve věci Sumal (C-882/19, EU:C:2021:293, bod 68).

Navrhovaná odpověď

60. Navrhuji tedy odpovědět na první otázku tak, že čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1393/2007 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby právní písemnosti určené společnosti usazené v jednom členském státě byly platně doručeny předáním její dceřiné společnosti v jiném členském státě. Článek 101 SFEU a článek 47 Listiny na tomto závěru nic nemění.

Druhá otázka

61. Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda v případě kladné odpovědi na první otázku musí být článek 53 Listiny vykládán v tom smyslu, že umožňuje členskému státu požadovat, aby byl návrh na zahájení řízení doručen v sídle společnosti, jíž je tato písemnost určena, a nikoli na adresu její dceřiné společnosti.

62. Vzhledem k odpovědi na první otázku není na druhou otázku potřebné odpovídat. Tato otázka vychází z předpokladu, že pokud by článek 47 Listiny a článek 101 SFEU změnily pravidla pro doručování písemností stanovená v nařízení č. 1393/2007, byla by judikatura Tribunal Constitucional (Ústavní soud) považována za odporující unijnímu právu. Na jedné straně se odpověď zdá být zřejmá s ohledem na zásadu přednosti unijního práva. Na druhou stranu by však bylo obtížné se k této otázce jednoznačně vyjádřit bez přesné znalosti buď kontextu samotného rozsudku, nebo důvodů, které vedly k jeho přijetí, zejména v kontextu ochrany základních práv podle vnitrostátního práva.

63. Vzhledem k tomu, že nemám žádné námitky vůči vnitrostátní judikatuře, na kterou se předkládající soud odvolává, pokud jde o článek 101 SFEU a článek 47 Listiny, není třeba tuto judikaturu posuzovat ve světle článku 53 Listiny a přistoupit k případnému vyvažování potenciálně protichůdných základních práv. Jinak řečeno, podle mého názoru ustanovení nařízení č. 1393/2007 pro účely projednávané věci případně proti sobě stojící práva a zájmy různých účastníků řízení komplexně řeší a vyvažují.

Závěry

64. S ohledem na výše uvedené navrhuji Soudnímu dvoru, aby otázky Tribunal supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) zodpověděl takto:

„Článek 1 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000

musí být vykládán tak, že brání tomu, aby právní písemnosti určené společnosti usazené v jednom členském státě byly platně doručeny předáním její dceřiné společnosti v jiném členském státě.

Článek 101 SFEU a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie na tomto závěru nic nemění.“